

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedd és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Protestáns sajtó.

(Z.) Egy budapesti napilapról van szó, mely mindössze héthónapos csak, de már is hűhordtá vált az országban. E lapnak a neve: „Magyar Szó.“ A ki egyszerű e lapot kezébe vette, komolyan átolvasta, az bámulva csapta össze kezét: „Hát a tisztesség kiesett már a magyar erények sorából!“ . . . Ennyire jutottunk már! . . .

Bizonyára nem így képzelték a szabadsajtót apánk, midőn 48-ban egetverő örömkialtással hirdették ki, hogy szabad a magyaroknak beszélni, bűját, bánatát közölheti már egymással a hazafi, a sajtó szabad, bilincsei lehullottak, mindenki elmondhatja azt, a mit akar. Ha csak egy is tudta volna ama nagy napok hősei közül, hogy a magyar sajtó valaha — talán már rövid ötven év múlva a „Magyar Szó“-ban termi meg gyömlését — talán — vagy inkább bizonyosan — a szájára ütött volna annak, ki a szabad sajtóról mert volna beszélni.

Semmi közünk ahhoz, hogy a „Magyar Szó“ munkatársait — disznócsordának nevezte Vészi József, a „Budapesti Napló“ szerkesztője. Nem keressük azt, hogy megérdemelte e drasztikus jelzőt a „Magyar Szó“ munkáshada. Azt

nem fessegetjük, hogy illő-e ily modorban beszélni az egész nemzet előtt még halálos ellenségünkről is? Ez az ő dolguk; ha tetszik nekik az a szalon társalgás, akár mulassanak rajta. Mi más oldalról akarunk a „Magyar Szó“-val foglalkozni.

Mi úgy tudjuk, hogy a „Magyar Szó“ nem csupán politikai célzattal indult meg. Aki egyet elolvas belőle, az nekünk ad igazat. Annaira kidomborodik minden egyes sorából a protestáns hang, hogy feltétlenül e lapot kell tartanunk a protestantizmus organumának. Akár hivatalos, akár nem a „Magyar Szó“, de részvételt kell néznünk protestáns szomszédainkra. kik még soha sem folyamodtak ily eszközökhöz igazaik védelmében. A „Magyar Szó“ letépi utolsó levélig a babért, mit a protestantizmus karddal szerzett. A nemzet nem engedi magát orránál fogva huzatni már — s a ki a „Magyar Szó“-t elolvassa, akaratlanul is az a gondolata támad, hogy annak a dühöngőnek nincs igaza. Nyelvöltögetéssel, durvasággal már nem keressük igazainkat.

Mi célja van tehát a Magyar Szó gyászos szereplésének? A protestáns érdekek szerte e hazában oly erős bázison nyugozanak, hogy azoknak a megingatására még csak nem is gondolt

senki. Nem tagadhatja egy fia sem e hazának, hogy úgy politikai, mint társadalmi téren a legerősebb pozíciókat ök tartják megszállva. Hisz szállóige már: „Zsidó az ország, protestáns a hatalom, katholicus a dicsőség!“

Mi célja tehát a Magyar Szónak?

Megmondjuk. Történetesen katolikus kezekbe jutott a hatalmi pálya, mely ép a magyar protestantizmus egyik legintenzívebb alakjának volt — fájdalom — elég hosszú ideig birtokában. Bánfyt értjük. Neki, a bukottnak e körülmény vörös posztó, s azonnal kiadta a jelszót, hogy ki kell irtani a katholicismust, mert az reakcióba sodorja a nemzetet, megmételtezi a társadalmat.

Ez a Magyar Szó születésének oka. Féktelen irigység, rút féltékenység hozta létre e lapot, s ugyanaz tartja fenn. Bűn volt oka születésének, bűnös élete is. Harag, boszú, irigység nem képezhetik alapját tisztességes haragnak.

A protestáns öntudat ébrentartásának, a hitélet fejlesztésének szüksége lehet a napi sajtóra. Senkisésem csodálkozik azon, ha gazdag protestánsok összeállanak, napi lapot alapítanak, s védik magukat és érdekeiket. Joguk van hozzá. Mi is így tettünk volna — most nem állnánk ily csehül. Ámde a Magyar Szó a protestantizmus védelmében gyaláza-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

VIRÁGHÓ ÜNNEPE.

Te! ki ott kelsz az égi tájon
Hol a piros hajnal hasad:
Hamar, hamar oh lángszemű nap!
Bontsd széjjel arany sugarad;
S mit a remény tündéri uja
Az anyaföld álmába szőtt,
Vond fénybe a lombot, virágot,
A harmatos völgyet, mezőt.

Te meg oh róza, kinek ajkán
Ágészó báj, szépség ragyog:
Lelhelj a fénybe és az árnyba
Méznel édes jó illatot;
Te nefelejts, te, kinek oltyan
Kék a szeme, mint fém az ég;
Oh nyisd ki, nyisd a hűs berekben
Szemed bíbujos szép egét.

Csobjog te Séd, csillogj Erektó,*
Ringasd gyengéden a napot;
Te nád zizegj, susogj a parton,
Halk, lágy legyen a sóhajod;
Csendülj meg a csend az erdőn,
És ülj ott ottan ünnepet;

*) Balaton.

Hegyi folyó te zúg a völgyben,
S hallasd a csendben éneked.

Zöldelj, virulj te tarka rétség,
Te buza hányd ki a fejed,
Forrás buzogj és hozd elő a
Mélységből lezseb gyöngyedet;
Kuszó folyondár, szederinda,
Borítsd be, ami még kopár;
Takarj be moh, hol tápot immár
A kövirózsa sem talál.

Te gerle búg, kargagva, sírva
A nyárfu ezüst sudarán;
Te meg csattogj, zengj a bokorban,
Fájó dalu kis csalogány;
Aranyalmu rigó te hallasd
Lágyan omló siphagodat;
Pacsirta te zengj, sírj az égbé,
Hadd hallja meg az ég szavad.

Kis méh te zsongj és szedd a mézet,
A hársóvirág épp most nyílik;
Karsú darázs te dongj a fák közt,
Teljék meg a kőpü színi;
Röpöss bogár, sziszegj te hangya,
Éledjen, forrjon, a mi él;
De te, kigyó, búj el, ne szisszenj
A semfüsemfa tövénél.

Hamar, hamar, siessetek mind,
Nagy ünnep ez a mai nap:
Az Isten Anyja jön, a mint lép,
Már csengnek a napsugarak;
Dicsérje mind: a fű, virág, lomb,
Mi dal, mi illat és mi fény;
Im most megy át . . . légy üdröz édes!
Virághó kedves ünnepén.

Kemenes Ferencz.

Tavaszi hangulat.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

Rügyező fák gallyai hajlongnak előttem.
barnás-szín pihe foszlik, szálling róluk s az üde.
szagos tavaszi lég széthordja azt a zöldülmi kezű
gyöp avarán, friss szél szikkasztotta fekete gö-
röngyön. Sütkéző Katicza-bogarak sétálgatnak
a napos, emelkedettebb oldalon, árokparton bim-
bója felisk a sárga pittypangnak, az uti sóska
hegyes leveleit bontogatja, míg odébb az apró
levelű galambbegy megüli az egész partszélt.
Sekélyes vízből a holt medernek a fagyon le-
vágott nád csonka tönkei merednek fel az isza-
pos barna vízből, — a hogy a déli nap rátűz.
— áttetsző ködpára emelkedik, finom lenge fá-
tyol, mely ott libeg fölötte imbolgva. mint

Mai lapunk 6 oldal.

tosan támadja a katholicismust. Ismétéljük gyalázatosan. Ime: a nemzet ellenvaló merényletnek tekinti a pápai lobogó kitűzését, fölleveníti a régi ostoba jezsuita meséket, az erdélyi püspök czime ellen sikra szállítja az egész protestáns tábor, meggyansítja a Mária-kongregációkat, sértegeti a hitükhöz hű katólikusokat, világiakat, papokat egyaránt. Vélt sérelmekért telejajgatja az egész országot s mindezek mellett a protestantizmust tartja az állam egyedüli üdvözítőjének.

Az a hang, melyet a Magyar Szó használ velünk szemben, durva és illetlen. Katólikus részről soha, még a legdurvább sértegetések miatt sem használtak ilyen hangot. S mindezek után a Magyar Szó untalan azt hajtogatja egész frivolitással, hogy eszébe sincs sérteni a katholicismust, hogy vele együtt éreznek a liberális katólikusok (?) Hangoztatja, hogy egyedül ő a türelmes, a katólikusok pedig türelmetlenek, kik szeretnének minden protestánst eltörölni a föld színéről. Valóban azt hiszi a Magyar Szó, hogy az újságolvasó közönség eszét könyökében hordja!

Az ország közvéleménye elámult e lap modorán. Észrevette, hogy szavaiból hiányzik a tisztesség s célja nem egyéb, mint a protestáns abszolút uralom meghonosítása a négy folyam partján. És vajlon mit szándékozik tenni azzal a néhány milliócska katólikussal, kik itt élnek és dolgoznak e hazában? Bizonyára szerencséje a katholicizmusnak, hogy megszüntette a rabszolgakereskedést, mert a Magyar Szó igen élénken kultiválna most a katólikusokkal.

Különben biztosítgatjuk a Magyar Sztót, hogy zaja, lármája nem lehet verebet fogni; az intelligentia nem gimpli, hogy a Magyar Szó lépjére

szálljon. Elítéli a józanabb protestánsok is, hogy érdekeiket csapszékbe való hangok védelmezik. Ha tovább is így irányban folytatja marakodását, többet fog használni a katólikusoknak, mint a protestantizmusnak, melyet le fog járítani. Ha ez a célja, ézt mihamarabb el fogja érni. Mi megmaradunk igazaink védelmében az őszinte tisztesség útján, s ha egy katólikus lap a Magyar Szó hangján védené ügyünket, mi volnánk az elsők, kik elítélők.

A műkedvelői előadás.

Vörösmarty Mihály, a nagy költő, míg élt, igen sok maradandó becsű és jeles alkotással gazdagította irodalmunkat és a nemzeti irodalom fejlődését hatalmas lépéssel segíté előbbre. Alkotásaiban ma is gyönyört találunk és örömmel élvezzük a szép zengetes magyar nyelvet, melynek költőnk mesteri kezelője volt. De nemcsak életében fejtett ki tevékenységet e nagy férfi, szelleme ma is vissza-visszatér és tette buzdítja az utódokat. Igen, mi fejérváriak kiválóan Vörösmarty emlékeztetének köszönhetjük azt a három kellemes estét, melyek közül egy már lemult, a másik kettő pedig ma és holnap fog lefolyni.

Ez év december 1-én lesz Vörösmarty születésének százéves fordulója. Ezt a nevezetes napot különösen nekünk kell fényessé tenni, mert a mi megyénk földjén ringott a költő bölcsője. Meg is indult ez iránt a mozgalom már régen, a terv is elkészült már főbb vonásokban s így talán már minden meg van? Óh nem, a tervek kivételére és megvalósítására szükségünk van nemcsak lelkesedésre, hanem pénzre is. Ezt kell tehát előteremteni. A mai prózai világban az emberek nem igen adják oda filléreiket ingyen, mindig bizonyos ellenszolgáltatást követelnek az adományért. A tervek után tehát előtérbe lépett a költségek fedezése is. A helybeli Vörösmarty-

kör, mint a ki az ünnep rendezésében a vezérszerepet viszi, elhatározta, hogy műkedvelői színjelölásokat fog rendezni a Vörösmarty-ünnep és emléktábla költségeinek fedezésére.

Hát van nekünk szintársulatunk? Van bizony! *Vértessy* József a Vörösmarty-kör igazgatója, ez a fáradságtalan tevékenységű férfit még 1896-ban, nem tekintve saját kényelmét felcsapott színigazgatónak. Társulatot verbuvált a város szép asszonyaiból és lányaiból, meg az aranyifjúságból s megkezdte működését. S elmondhatjuk róla, hogy kitartó direktor. Azóta minden évben bemutatja társulata művészetét, hol két, hol három estén, a jövedelmet pedig mindig valami nemes, jótékony célra fordította. Igaz, hogy a helyzete is előnyösebb, mint más igazgatóké. Nem kell neki gázsit fizetni, tagjai nem zaklatják előlegekért, a primadonnái nem szépszéleskednek; no de ez már a társulat belügyeire tartozik, mi ezt ne fessegessük, erről csakis a direktor tudna beszélni.

A társulat tagjai is mind ismerőseink, sokszor talán hivatalos dolgokban érintkezünk is egymással és ime most áldozatot hoznak a mi mulattatásunkra. Mert hát tessék csak meggondolni, fáradságos dolog ám a szerepeket betanulni, próbákra járni s készülni az előadásra. A mulatságos rész mellett ott van a fáradság is. Tessék csak elképzelni, hogy azok a komoly uri emberek, kik egész napon át az íróasztal mellett percsomagokkal foglalkoznak és a törvény szakaszait lapozgatják, vagy éppen hatalmas védőbeszédet mondanak, hazatérve előveszik komikus szerepeiket s tanulgatják, hogy majd helyt álljanak. Az egyik egész napon át szorgalmasan látogatja a beteget, írja a recepteket s enyhíti a fájdalmat, este pedig vidám játékával nevetésre indít bennünket. Ismét mások a számadások és mérések, ut-tervek, vízlecsapolások dolgaiban fáradoznak, vannak, kik prózai számokat írnak, a hivatalos idő alatt elkönyvelik a kiadásokat és bevételüket. S mindezek, estére kelvén az idő, összejönnek a színpadon és szorgalmasan próbálgatják szerepeiket.

Mondja az utána következő:

— Nem elég piros a rózsza a palotája kristályablakain . . .

A másik:

— Zavaros a hétszer szűrt forrás vize a kertje alatt . . .

— Berekedtek a kis madárkái a zengő arany kalitkában . . .

Az ötödik:

— Nem tud választani a királyi kérők között . . .

— Ugy, ugy, nem tud választani hét ország, hét világ leventéi közül.

Ezt a hetedik mondta, mintegy kiegészítésként az ötödik szavaira. Csönd lett utána.

— Hát a hetedik társunk hol van? — kérdi végre az egyik.

A könyvesház ablakában üldögélt a hetedik bölcs gubbaszkodva. Tenyarába hajtotta fejét s úgy gondolkodott.

Intettek neki a többiek a tanácskozó teremből, mire leballagott. Meghajolva, lassu menésben, hogy szinte szánták amazok; visszafojtott mosolygással. Megtudná-e mondani, mi baja van a királyleánynak? — kérdezték tőle egyszerre valamennyien.

Felnézett a kicsi szürke ember a kristályablakra, hol a temérdek égő piros rózsza viritott s melynek a ragyogó faragványaira körül-körül a zengő arany kalitkák voltak felaggatva. Na-

gyot sóhajtott, — hármat. Az első sóhajts a szépséges királyleánynak szólott, eltitkolt szerelméből fakadva, a második a maga parányi voltát sajnálta, a harmadik messze utra kelt, hegyen, völgyön által.

Mondta azután:

— A királyleány kilenczedik keresztanyjának ajándékára volna szükségem.

Három kiválasztott fehér galamb repült az ajándékért. A sóhajts sebes szárnya alig ért előbb oda a fehér galambnál, csak épen hogy megingatta, meglengette a nádat, mely egy kerek tő sekély, zöldes vízében imbolygott.

Kerek tő közepéből a napsugár arany szálán, egymásután kuszik fel megannyi ködpára. Halvány fáttyol, lenge fáttyol szövődik belőle, ezernyi apró tündér dolgozik rajta, veti az órsót fúrge kézzel.

Az egyik kiálló mohos nádtövön fehér asszony ül, fehér-haju fehér asszony. Vállára, ölébe száll a három galamb. Köröskörül lágy, zsongó dalok kelnek szárnyra, mintha a parti rügyező fák gallyain, a kérés barna göröngyből alighogy felbujt kicsi fűvek tövében, ezernyi apró kobold muzsikálna.

Kilenczedik keresztanyja a királyleánynak, a csendes vizek, szelid sóhajtsok asszonya volt. Gazdag, gögös társai, a kik a kis királyleányt mindennel elárasztották a világon — őt az álmok tündérének kizárták maguk közül az ajándék csipkekendőjével együtt.

valami mesebeli tündéresszony csipkekendője. Elbágyaszt az erős levegő s mig lassan bandukolok előre, — a lelkem álmodik. Zsongó, csendes dalok fogják körül, mintha a rügyező fák gallyain, a kék barna göröngyből alig hogy felbujt kicsi fűvek tövében ezernyi apró kobold muzsikálna.

Rókapille suhan el mellettem gyors repüléssel. A fejem fölött kering egy darabig s aztán hirtelen, biztos fordulattal leszáll a napernyő színes szalagosokrára. Ott megül szépen s kiálló, fénytelen szeméit reám szegezve, lassan legyezgeti magát a szárnyaival. Fönn a levegőben pacsirták kergetődznek, tul rajtuk a magasban habos-szélű bárányleg felhőzök keletnek, egybeolvadva a víz felől szállingó párával. Hogy elnézem őket, mese jut eszembe:

. . . Biboros, bársonyos trónon, selyemrojtos menyezet alatt szomorkodott aranyos köntösében a csodaszép királyleány. Oreczáin napról-napra hervadt a rózsza, liliosznál növése meglankadt, szép szeme tövéből kihálni látszott a sugár s csak olyan volt, mint a felgyújtott gyertya árnyék a csirádás, tompaszínű ezüst-falon. Csengő szava, kacagása is mintha örökre elnemt volna. Összedugták fejüket a bölcsök: mi oka lehet a királyleány bujának, bajának, színe hervadtának?

Mondja a legidősebb:

— Tán nem elég édes neki a harmaton nevelt, tiszta méz — czukorba főzött ananász?

Az ünnep tervezetének megállapítása alkalmával hire járt már, hogy az idén is lesz műkedvelői előadás. Örültünk a hírek, mert a mult évek tapasztalatai nyomán a legkellemesebb szórakozásnak néztünk elébe. És csakugyan összejött a társulat gyűlésre, kiszemelték és megszerették a darabokat, kiosztották a szerepeket s megkezdődtek a próbák. A lapokban megjelent az előleges jelentés is. Láttuk, hogy a régi tagok közül néhányan eltávoztak s helyöket újak foglalták el. Egy alkalommal a színház épületében járva, láttam hogy porolják, tologalják a díszleteket; azt hittem, hogy csak Jámbor bácsi, a színházgondnok rendelkezik. De mi ez? Élénk, csengő női kacagás, hangos beszélgetés, nevetgetés üti meg füleimet; csinos fiatal leányok, asszonyok s férfiak járnak-kelnek a színpadon. A csak nemrég elhagyott színpad ismét megtelik Thália amateur papiaival és papnőivel, életelevenség uralkodik ismét az elárvult öltözőkben. A kíváncsiságtól vonzatva mentem a színpadra s egy ideig gyönyörködve szemléltém az elem táruló mozgalmas élénkséget. Az ügyelő helyén *Vértessy József* áll és szólítja a szereplőket, ezek vidáman tréfálva beszélgetnek, most még nem kell figyelni a végzavakra, ha elkésnek is, vagy ha valami hibát ejtenek is, most még nem tesz semmit. Az a kis közönség, mely most nézi és bírálja a szereplőket, nem az előadások kritizáló közönsége, hanem részint a társaság nem játszó tagjai és azok hozzátartozói ülnek a nézőtérben, részint pedig olyanok, kiknek különös kiváltságképpen megengedett, hogy bemehessenek a főpróbára. Most ez még csak a főpróba. Megszóal az ügyelő csemettyűje; a függöny felgördül . . . de ne folytassuk tovább, hanem várjuk be magát az előadást és annak megtörténte után mondjuk el benyomásainkat.

Péntek este * * * hét óra már elmúlt, a színház kapui kitarva, bent égnek a gázlángok; éppen úgy, mint a színi idény alatt. — Lassan gyülekezni kezd a közönség, a páholyok mind megtelnek, a földszint is benépesedik. Egyszerre

De bizonyosodott a mondása:

Elbódul a királyleány a ti színmez gyümölcsötöktől, nehéz illatu, égő piros rózsáitoktól, megsáppasztja, szeme fényét veszi a tulságos ragyogás, némává az ezeryni zengő kalitka. És szóval, szomorú is marad mindaddig, míg szemére nem borították az én varázslatos csipkekendőmet, minek a neve ábránd, a melyen keresztül rózsárdót látni az elejtett rózsaszírom helyén, szívárványszínét a harmatcsöppnek, hétésszer oly szép énekét hallani a madárnak.

Vitte, vitte a három fehér galamb az ajándékot. A merre a csipkekendő leért, mindenütt mosolygás, dalolás fakadt, de hát még a királyleány körül, kinek mikor a kilenczedik, mellőzött keresztanyjának varázslatos csipkekendője a szemére borult, — tulajdon arczán nyitlak ki a rózsák, tulajdon piros ajkain zendült meg a zengő arany kalitka dala. A keveset többnek látta most minden gazdagságnál s a társai által kinevetett kicsi csunya embert, a ki neki a varázslatos fátyolt megszerezte, — a legszebbnek a világon.

A mesém végére még oda kellene tennem: talán igaz se volt! — de épp a befejezésnél fiatal pár jött velem szemközt. Csalódtam-e föltevésben, mikor a volt szomorú, szeszélyes királyleányt ismertem meg az igénytelen, szürke kis urához simuló mosolygó asszonyban.

felhangzik a kedvelt honvédzenekar hangszerein a megnyitó zene. Lassan kezd felemelkedni a vasfüggöny, majd az előfüggöny is felszalad és kezdődik az előadás. Csöndes Gábor nyaralójában vagyunk, a A János inas egy fautenilben ülve újságot olvasgat. . . . Igy kezdődik Michel és Labliche I felvonásos boházata. Csöndes Gábor (Dr. *Palánszky Miklós*) Cicelke leányát (*Say Thekla k. a.*) ez öreg ügyvédhez akarja nőül adni; azonban az ideges Szikra (*Kenessey László*) az ügyvédet párbajban megsebesíti s eljön ezt Csöndesnek hírül adni; meglátva a leányát beleszeret és barátja Tar Elek (báró *Fiáth Ferencz*) közbejöttével a leány kezét el is nyeri. Ez a rövidre fogott mese. A mese maga nem ideges, azonban a fő szereplők Csöndes és Szikra már idegesek, a legbékésebb dolgokat a legnagyobb felindulással s lármával intézik el.

Say Thekla k. a. Cicelke szerepében igen kedvesen és ügyesen mozgott: a naiv siránkozó leánykák személyesítése jutott neki mindig feladat, ép úgy a jelen alkalommal is és utánaohatatlanná naivításával most is igen szép sikert aratott. Csöndes szerepében *Palánszky dr.* előkelő játéka érvényesült szépen s idegeskedésével derűltséget keltett. *Kenessey László* Szikra szerepének megjátszásával haladást mutatott. Már egészen otthonosan mozog a színpadon és élénk játéka hangos tapsokra adott alkalmat. *Gáspár Károly* a confidens János inas szerepében érvényesítette színészi talentumát és ügyes játékával a sikert csak előmozdította. Először láttuk ez alkalommal a színpadon báró *Fiáth Ferenczet* és mondhatjuk, hogy benne egy igen kitünő erőt nyertek a műkedvelők. Tar Elek kis szerepében mutatkozott be igen előnyösen. Ifj. *Schever Kamill* Jancsi lovász szerepében ügyeskedett.

E boházat után gróf *Fredrő I. Sándor* 3 felvonásos vígjátéka „*A Mentor*” következett. *Odolinszky grófnő* pazarló unokaöccsét akarja megházasítani; család tanácsot tartanak a dolog fölött. E házassági terv meghusítására kieszt csel képezi a darab cselekményét. Lajos ugyanis a neki szánt Poriski ezredes leányát unokaöccse Alajos számára igyekszik megnyerni, miután megtudja, hogy ez a leányt szereti. Szerepet cserélve jelennek meg az ezredes lakásában. S éppen ez a mulatságos, a vidám kedélyű könynyelmű Lajos és a könyvbuvár Alajos szembeállítás. De végül minden kiderül és Hedvig Alajosé lesz, a csapodár Lajost pedig egy szép fiatal özvegy szemei kötik le és ennek a vége is házasság.

Dr. Palánszky Miklósné, mint *Odolinszky grófné*, a higgadtan gondolkozó nagynénit kedvesen állítja élénk és kifejező játékával, értelmes beszédével eddigi sikereit csak szaporítja. Méltó testvérei *dr. Huszár Adolfné* és *Roschberger Ilona k. a.*, ki az özv. őrnagné katonás mondásait ugyancsak katonás rövidséggel mondja el. Szép alakja, megjelenése, keresetlen mozdulatai mind a siker előmozdítására szolgálnak. Hát *Szepessy Gézáné* oly otthonosan mozog a színpadon, mintha folyton ott élne; igazi tehetség. *Vértessy Matild*, a fiatal özvegy igazán érdemes a megvizsgálásra és kár volna, ha bánatos kis özvegy maradna. Egy cseppet sem csodáljuk, hogy Lajos gróftól úgy le tudta kötni. *Rády Vilma k. a.* a társulat új kis naivája. Szép, sugár alak, csinos arcz, beszédes szemek s mosolygós kis szája, kedves megjelenés, mind a siker alkotórészei. Hedvig szerepe éppen neki való és azt hiszem, hogy mellette az Alajosok nemcsak a geológiáról és pláncá rendszerről tudnának beszélni.

A férfiak közül báró *Fiáth Ferencz*, mint *Lajos*, igen jó színészi tehetségét árult el, teljes routinnal és otthonossággal mozgott; egész hévvel udvarolt a fiatal özvegynek, neki jutott a legnehezebb, de egyszersmind a legjobb feladat, *dr. Vértessy Géza* a könyvbuvár Alajost személyesíté szép igyekvéssel. *Kenessey László*, *Korács Á Sándor* szerepét vette át és annak minden tekintetben megfelelt. Az epizód szerepekben *Wertheim Pál*, *Rupp Kálmán*, *dr. Palánszky Miklós*, *Juraszék János* és *Schleicher Imre* urak fáradoztak és ügyeskedtek.

Ha elmondjuk még, hogy a színház a második emelet és karzat kivételével elég szépen megtelt, úgy hiszem mindenről beszámoltunk és érdeklődéssel várjuk a szép és sikeres kezdet folytatását.

UJDONSÁGOK.

— **Májusi ájtatosságok.** A virágok havában a boldogságos Szűz tiszteletére tartatni szokott rendes napi ájtatosságok e hó 30-án kezdődnek a szt. Ferencz-rendi barátok templomában. Ez alkalommal az első szent beszédet *Strit Ferencz* szentszéki jegyző fogja mondani este 6 órakor, mely után a lorettói litánia következik.

— **Kinevezések.** *Molnár Jenőt*, a székesfejvári törvényszék aljegyzőjét a veszprémi törvényszékhez jegyzővé nevezte ki az igazságügy-miniszter. — *Darvas László* székesfejvári illetőségű végzett állatorvos növéndéket a székesfőváros polgármestere a IX. kerületi előjárásához állatorvossá nevezte ki.

— **Halálozások.** *Dr. Rieder Gyula*, szintemihályi körúros és hó 25-én Budapesten hirtelen meghalt. A hét elején Veszprémből jövé, oly szerencsétlenül lépett le a vonatról, hogy súlyos belső sérülést szenvedett. Budapesten orvosi műtétnek vetette alá magát, a mi sikerült is, de rövid idő múlva oly komplikációk állottak be, melyek a fiatal 42 éves életerős ember életét rövid idő alatt kioltották. Halálát neje és három kis árvája siratják.

— **Nem lesz bankfiók.** Józszándéku polgártársaink, kik pompás üzleteket reméltetek köthetni az Osztrák-magyar bank székesfejvári fiókjával, a vidék talán egyebekre is gondolván, városunk és a vidék szorult pénzügyi viszonyainak fellendülését vártátok a kincsek eme csergedező forrásától: süssetek le szemeiteket és restelkedjétek. De restelkedjünk édes mindnyájan, mint a hogy megszoktuk ezt régen. Megszoktuk elannyira, hogy már restelkedni is restellünk és csöndes rezignációval nézzük, hogyan kaparintják el orrunk elől a jó falatokat a nálunknál szemesebbek. Pedig de ránk férne valami a mi inséges mivoltunkban! E kis jeremiádat most azon öletből eresztettük meg, hogy a napilapokban olvastuk, miszerint a Magyarországon felállítandó bankfiokok székhelyei már meg vannak határozva s e helynevek közt keresve sem akadunk a mi városunkra. De sőt e tíz város már akkor ki volt jelölve, midőn a kérvényezés eszméje a közgyűlésen fölvetetett, tehát még a szándékunk is hiábavaló czelálanság volt. Hja, de hát ki tehet arról, hogy a legelő és egyéb efféle kérdések annyira elfoglalnak bennünket, hogy a jelentékenyebb dolgok forszírozására sem erőnk sem időnk nem marad. Igy azután könnyen megeshetik, hogy a nálunknál szemesebbek mindig megelőznek bennünket s nekünk csak a késő bánat marad. No meg a lustáknak amaz ősi joga, hogy a fiúknk tövét vakarhatjuk. Ha ugyan nem restelljük ezt is.

részen a Tiberisen keresztül végre a Szent Péter temploma és a Vatikán elé értünk. A Vatikán bejáratánál állt a sveici gárda őrsége. Szép szál emberek, buzavirágzinü zubbonyban, mely alól itt-ott kicsillámlik a sárgacsikos egyenruha. A tisztéknek olyanforma csákójuk van, mint nálunk a dragonyosoknak.

A Vatikán gyűjteményeihez széles és hosszú egyenes lépcsősornak vezet. A lépcsők végén, közvetlenül a gyűjtemények bejáratánál van a jegyváltóhely. Mi első sorban a sixtini kápolnát nézzük. A kápolna bejárata előtt szép terem van, tele festményekkel, melyek közül az egyik III. Sándor pápa kibékülését ábrázolja Barbarossa Friggyessel.

Innen a híres kápolnába megyünk. Ez két részre van osztva. A második rész, a hol az idegenek vannak és az első rész között falfaragványos, körülbelül két ember magasságu választó van. A második részben ilyenkor, a husvétü nyilvános mise látogatói számára emelvényeket készítettek s ezeket zöld posztóval vonták be.

Az előrészben, az oltár háta mögött van a világ legnagyobb oltárképe: Michel Angelo *Utolsó Itélete*. Már hatvan esztendő volt a művész, midőn e kép festéséhez fogott és kifejtette rajta egész tehetségét. Nyolcz esztendeig dolgozott rajta. Több száz alak van a képen, majdnem minden elképzeltető mozdulatban. A kép alapszíne sötétkék. A kápolna oldalfalain részint Michel Angelo, részint tanítványainak művei vannak. A kápolna boltozata szintén festményekkel van tele. Minden kép valamely jelenetet ábrázol a bibliából. Az ó-szövetség képei főleg Mózes életéből merítvék. Így: Mózes Egyiptomban; átkelése a Vörös tengeren; a bor hatása Mózesre; továbbá Éva teremtése, Jézus átadja a kulcsot Péternek, Jézus a hegyen, Jézus megkeresztelése stb. Az ablakok között a pápák arcképei vannak.

Innen a képtárba mentünk. Az első teremben hatalmas kép van a belépőtől balra. Matejkonak remek színezetű képe: *Sobieski János Bécs alatt*. Ezt a lengyel nemzet ajándékozta a pápának. A terem közepén bekerített helyen római mozaik van. Egy más teremben *Nagy Konstantin megtérése*, ismét másikban *Izsák feláldoztatása*; majd Attilát Róma előtt ábrázolja egy hatalmas festmény. Van még sok mesterektől eredt kép itten. Ráfael, Tizian, Michel Angelo, Botticelli, Tintoretto, Oreggio stb. művei. Gyönyörűek a *Sala della Transfigurazione* tetejének freskói.

A Vatikán szoborgyűjteménye első az egész világon. A római és görög szobroknak, emlékműveknek olyan halmaza ez, hogy szinte el lehet benne tévedni. A hosszú termekben két felől szobrok, közepén urnák és hatalmas medenczék vannak, a melyeket egy darabból faragott ki egy más évezred szobrása. A római

mitológia itt életre kelt és sorban felkeresheted mindazt, a kiről hallottunk, olvastunk és a kit csodáltunk. Itt Zeusz képe a negyedik századból. Amott Perikles, Apollo, Thalia; ott egy részeg szatir. Kis, külön teremben van az általánosan ismert *Laokoon csoport*. Két gyermekét védő apa ez. Mindhármukat óriáskigyó teste fonta át. S míg az egyik gyermeket már megölte és az apa tagjait halálra szoritja, addig a harmadikat épen most akarja leteríteni mérges marásával. Az egész mű fénypontja az apa arca. Mennyi kifejezés, mennyi élet azon az arasznyi márványon! Arról az arczról leolvasható az egész mitológia. Mintha látnók annak a szenvedő apának egész gondolatmenetét. Mint fordul az istenekhez, mint akar életet esdeni a gyermeke, az utolsó gyermeke számára. Ott fejtette ki a szobrász legjobban tehetségét, midőn az arczra rávarázsolta az emberi fájdalom, a mindvégig kitartó apai szeretet és a már-már ellobbanó remény fokozatos érzelmeit.

Kimagasló alkotások még a *Belvederi Apollo*, a *Nilus istene* (körüle és rajta apró emberkék játszanak krokodillokkal), továbbá Demosthenes, Homeros, Euripides, Aristophanes stb. szobrai.

Délután a *Forum romanumot* néztük meg. Ez jóval az utca színvonalá alatt levő hatalmas, részben helyreállított romhalmaz. A legépebb a Severus diadalkapuja. Itt még folyton dolgoznak, javítanak, napfényre hoznak egyes tárgyakat. Nem messze a régi császári paloták és a függő kertek láthatók.

Sokkal hatalmasabb benyomást gyakorol a szemlélőre a *Colosseum*. Roppant arányaival, meglehetősen épségével s azzal a különös, megmagyarázhatatlan hatással, melyet látása kelt a lélekben, feledhetlenné tudja magát tenni mindenki előtt. Idegenül álltunk meg ez előtt az óriás előtt, melyre immár két évezred romboló keze nehezült. Minden, a levegő, az ég, a hangulat, a környék és a falak mintha ezer évvel visszamentek volna az időben. Mintha látnók a császárok korabeli Rómát. Ott a porondon miként vonaglik Afrika oroszlánjának körmei között a római keresztény. S a gladiator miként adja társának a kegyelem döfést. Mintha tömve volnának a karzatok s látjuk az ezer és ezer felémelt hüvelyket. Azután elmosódik a régi idők izgalmas képe s ott a Colosseum belseje mint óriási rom, az óriási, most már használaton kívül helyezett verpad, a bakó... a ki komoran tekint alá a jövevényekre, az idegenekre... Mit háborgatjátok, mit zavarjátok feosegésekkel a siri csendet! Vigyázzatok! Ha feltámad újra, ha eljönnek az itt kimult lelkek véres arnyai, akkor reátok ontják az iszonyu épületet! Majd akkor nevessetek.

Szinte megkönnyebbülten lélegzettünk fel, midőn kiértünk a hatalmas falak közül.

Polyák.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlőoltványok sárgulása.

Az újabbkori szőlőtelepítők s különösen az amerikai oltványszőlők ültetői nem ritkán jutottak már azon tapasztalatra, hogy ültetvényük egyes helyein az oltványok kisárgulnak s lassanként elpusztunak. E kellemetlen s érzékeny veszteséggel járó jelenség okát keresve kutatva, azt eleinte az oltás helytelen keresztültelében vélték feltalálni, de később rájöttek, hogy a tulajdonképeni ok egyrészt a föld talajszárazsága s a legszébb termést szolgáltatják. E vasgálicz többféle módozat mellett használható és pedig egyik módja a tőkének bekenése, másik módja a gyökerek behintése, illetve permetezése, harmadik módja pedig a szőlő lombjainak permetezése kén-savas vasoldattal.

A gyökerekre irányuló védelem kétféleképp vihető keresztül, ugymint a vasgálicz száraz alkalmazásával és nedves alkalmazásával. A száraz alkalmazás abban nyilvánul, hogy a szőlőterületekre kat. holdankint 7—8 q. vasgáliczot szórnak el s azt befödik. Ha a föld 25—30°/₁₀₀-nál nagyobb mennyiségű szén-savas meszet nem tartalmaz, akkor az eredmény kedvező, ellenben ennél több szén-savas meszet tartalmazó talajoknál az kétséges. Egyébként a hatás attól is függ, hogy miként fordul elő a méz a talajban. Finom egyenletes szétosztás mellett, csekélyebb méz-tartalom is bizonytalanná teszi a hatást, míg szemcsés, vagy nagyobb darabokban jelenléte mellett még nagyobb quantum méz sem gátolja a vasgálicz hatását. Arra azonban ügyelni kell, hogy a holdanként adandó mennyiség a 7—8 méter-mázsát meg ne haladja, mert különben a gyökereket megegyti. A vasgálicz nedves állapotban alkalmazása, a gálicz feloldását teszi szükségessé oly mérvben, hogy az oldat 10°/₁₀₀-os legyen. Az oldathól egy-egy tőkére 4—6 kilogramm számítandó, a mely mennyiség részletekben adandó úgy, hogy márcziustól kezdve júliusig bezárólag, minden hónapban egyenlő quantum adassék minden egyes tőkének.

A levelek permetezése szintén hig oldattal viendő keresztül megfelelő részletekben.

A vasgálicz ilyenén alkalmazási módjával s megfelelő műtrágyák segítségével lehetővé van téve szőlőoltványainkat a chlorosis betegségtől megmenteni.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

!!! NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER !!!

Szenzációt kelt a gyógyfúlvonatom, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és pipereczikk-kereskedésben.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: GÖTH GYULA, illat- és pipereczikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Főter.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl.

Egyedüli készítő és szeljküldési raktára: DOBÉ NÁNDOR uri, női és színházi fodrász Budapest, Nefelejts-utca 27. sz.

Homlokzat-festék-gyár
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (színt házban).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, ca. és kőr. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, egyaránt gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mérsékelt földhátok, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különként 16 krtól föltéle szállítanak és a mi a festék színtisztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.

Munkáért, egyaránt utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénysége

Budapest, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcseplő** készleteit, „Millenium“ legújabb szerkezetű: **fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeit**, melyek felülnyei: *préselt acéllemez-állvány, téglacézel-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető, elpusztíthatlan szerkezet*. továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 3, 3½ és 4 löerejű **gőzcseplő-készleteit**. Sack-rendszerű acéllöntésű ekével ellátott **ekéit**, „Bonni“-féle **kéttengelyű eketalpigait**, *járgányos cseplő-készleteit, szeckacógóit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.*

FIGYELMEZTETÉS! Ezenel közözzük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig birt meghatalmazásokat f. évi január hó 31-ével megvontuk és azokat ezenel hatálytalanoknak nyilvánítjuk. Nevünkben és megbízásunkból tehát csakis azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláírt megbízással bírnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen írásbeli megbízás kiterjed. Nehogy a közönség tévútra vezetessék és nehogy nevünkkel visszaélés történhessenek, felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtának, hogy mindenkiről, a ki nevünkben eljár, írásbeli meghatalmazásának felmutatását kérjük s abba betekintést tenni sziveskedjenek.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRIGÉNYSÉGE.

FENYŐHÁZA

(Liptó-megye.)

Állami nyaralótelep, éghajlati gyógyhely, vizgyógyintézet.

A Tatra-hegység fenyvesei közt védett helyen, üdítő, portmentes völgyben fekszik Fenyőháza, a Nagy-Tatra gyöngye.

Idény: május 1-től október végeig. A szállodák egész éven nyitva állanak.

Szállás: (4 szálloda és 20 nyaralóban 210 modern és kényelmes szobával.) — **Árak:** július-augusztusban naponként 1 firtól 2 firt 50 krig. Elő- és utóidényben 25%-kal olcsóbb. Minden épület hegyi forrás-vízvezetékekkel van ellátva.

Élelmzés: étlap, vagy meg egyezés szerint. Egész penzió lakással július és augusztust kivéve *személyenként napi 2 firt.*

Szórakozásra: kiterjedt 80 klm. kocsizó, séta és erdei utak, gyógyterem, kávéház, 2 lawn tennis, diszes tekepálya stb. szolgálnak.

Fürdők: vizgyógyintézet, meleg fürdők, uszoda.

— Vasut, posta, távirtda helyben. —

Megkeresésekre szívesen válaszol

Jahn Nándor, bérlő.

Árverési hirdetés.

Alulírott a székesfehérvári kir. törvényszék, mint csődbiróság határozata értelmében közzhírré teszem, hogy v. b. Segesváry Dezső csődtömegéhez tartozó

árucikkék és üzleti berendezés

1900. évi május hó 2-án d. e. 9 órakor birói árverésen becsáron alul rs — készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Székesfehérvár, 1900. ápril 28.

Dr. Vértessy Géza,
tömeggondnok.

Idegen: Mit jelentsen ez a kép?

Géplakatos: Ezek az emberek kipróbálják a Gutmann J. és Társa cég által gyártott híres „Columbia“ és „Lassale“ nevű kék munkás öltönyöket, melyért a cég kezeskedik, háromszor hatan nem képesek széjjel tépni.

Idegen: Csodaszerű! Micsoda más tulajdonsága van még ezen ruháknak?

Géplakatos: Ezen öltönyök tartósság és ár tekintetében minden más gyártmányt jóval felülmúlnak, miért is két ízben arany éremmel lettek kitüntetve; valódi indigo kék festésű ezérna szövésből duplán varrva készülnek, és szabadalm. vasgombokkal vannak ellátva, melyek soha nem szakadnak le.

Idegen: Ugy képelem, hogy sokan vannak, akik e kitűnő gyártmányt utánozzák.

Géplakatos: Ezt jól etalálta, de a ki csalódní nem akar, az nézze meg okvetlenül vajjon rajta van-e a gombon a Gutmann J. és Társa cég neve; ha nincs rajta, akkor biztos lehet benne, hogy utánozott.

Idegen: Ezen cég csak kék munkás öltönyöket készít?

Géplakatos: Oh nem! Ott a legjobb férfi ingek, fehérneműek és kalapok hallatlan olcsón kaphatók.

Idegen: És mi ezen cégnek pontos czíme?

Géplakatos: E jeles cég czíme:

GUTMANN J. és TÁRSA
BUDAPEST,

VII. kerület, Kerepesi-ut 16. szám.

Minták és árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Eladó ház és fúntus!

Apáczá-utczában levő 18. szám alatti ház és 20. szám alatti fúntus minden órán szabad kézből eladó.

Tudakozódní lehet: Tóváros, Horváth István-utca 14. szám alatt.